

Samarbeidsforum for helikopter- sikkerhet på norsk kontinentalsokkel

c/o Luftfartstilsynet
Postboks 243,
NO-8001 Bodø
Besøksadresse:
Sjøgata 45-47, Bodø

Telefon: 75 58 50 00
Telefaks: 75 58 50 05
mki@helikoptersikkerhet.no
www.helikoptersikkerhet.no

Medlemmer av Samarbeidsforum for
helikoptersikkerhet på norsk kontinentalsokkel

Referent:
Ørnulf Lien

Møteleder:
Ørnulf Lien

Møtedato
15.6.2017

Møtereferat

Heldagsmøte i Samarbeidsforum for helikoptersikkerhet på norsk kontinentalsokkel 15.6.2017

Møtet ble holdt på Scandic Airport Hotel Stavanger.

1. Velkomst. Gjennomgang av dagens agenda.

Møteleder ønsket velkommen. Det ble informert om at leder og sekretær var forhindret fra å møte. Agenda ble godkjent uten kommentarer.

2. Gjennomgang av referat fra møtet i SF 9. mars 2017.

Ingen kommentarer – referat godkjent og det kan publiseres på Forumets nettsider.

3. Statusrapport Avinor pr. juni 2017.

Avinor v/ Stein L Clason orienterte.

AIP oppdateres i august. Dette gjelder hovedsakelig endringer i noen HFIS områder for å tilpasse til endringer i faste installasjoner og nye, offisielle rapporteringspunkt bl.a. for å forbedre muligheten for direkteruting.

Avinor får fremdeles for lite og for sent informasjon om relevante endringer for installasjoner, så som posisjoner, fjerning, radiofyr etc.. Det synes særlig som nye operatører har problemer med å komme inn i systemet. Det er behov for ca 6 mnd varslings tid for at Avinor skal kunne innplassere nye installasjoner i systemet. PTIL er den instansen som operatørene først er i kontakt med. Det bør også vurderes om informasjon om dette informasjonsbehovet og hvordan det kan løses bør inkluderes i helidekkforskriften.

QNH-området på Haltenbanken endres.

Det har vært arbeidet med en Offshoremanual i AIP systemet. Foreløpig inneholder den kun prosedyrer, og utvidelse med informasjon om helidekk er avhengig av tilslutning fra industrien. Det er planlagt et møte i juni der Avinor har invitert Bristow og CHC. Det framkom at her bør også Norog delta.

Erfaringen med ADS-B er gode og det gir mulighet for å implementere redusert separasjon. Tjenesten videreutvikles med Wide-Area Multilateration (WAM) som benytter samme sensorer men på en annen måte. Det er en fremdeles en utfordring med noen helikoptre uten ADS-B utrustning. Det gjelder hovedsakelig AS332L/L1 som dekker inn for EC225 i SAR. Det er noen tekniske utfordringer med modifikasjonen, men flåtedisponering synes heller ikke optimal med tanke på ADS-B dekningen. Det ble opplyst at det arbeides for fullt med å få modifisert de gjestående helikoptrene slik at de får ADS-B.

Dette er ikke en sikkerhetsutfordring i det daglige, men det blir en stor utfordring om det skulle bli en større ulykke der flere helikoptre må bistå i samme område.

Arbeidet med innføring av CTA på Haltenbanken pågår, med planlagt oppstart 1. kvartal 2018. Det er en del utfordringer med radarbilde på grunn av ombygginger på Heidrun, og det vurderes en tilleggs sensor (ADS).

CTA Norne vil trolig igangsettes samtidig, men som FIS initielt på grunn av tidsnød. Det ligger utfordringer med montering av ADS-mottaker her siden dette er et skip (som fører til at sensoren flytter på seg) Det er foreløpig ikke klart hvordan dette påvirker systemet. Aasta Hansteen kan bli inkludert i området.

Det vurderes å produsere lignede underveiskart for områdene utenfor Finnmark som de som finnes for resten av sokkelen. Det er snakk om rutestruktur etc. og det kan komme i løpet av året.

ADS-dekning i Barentshavet er fortsatt en utfordring. Svalbard og Bjørnøya er etablert. Goliat og Hammerfest er planlagt. Det ble opplyst at satellittbasert ADS-B kommunikasjon er på vei inn i bransjen for øvrig (transatlantisk). Alarmtjeneste forsterkes ved at SATCOM kan benyttes der det er behov. Dette kan bidra til å ivareta en del av bekymringene som SF ga uttrykk for i brev til Avinor om Effektiv og helhetlig alarmtjeneste i Barentshavet.

Presentasjonen er vedlagt referatet.

Luftrommet over "Nordsjøen" har i 10-år vært fokusert av IFALPA med en "black star" som betyr "kritisk manglende tjeneste...". Etter det omfattende arbeidet som Avinor, Norog, helikopterselskapene og LT med påtrykk fra Samarbeidsforum har lagt ned de senere år, gjorde NF på et tidligere møte klart at de ville formidle til IFALPA at de vurderte at det ikke lengre var grunnlag for å bruke "black star" på norsk kontinentalsokkel. På grunn av en kommunikasjonssvikt var dette ikke kommet fram, slik at Luftfartsdirektøren også i år fikk brev fra presidenten i IFALPA om problemet. LT tok dette opp og NF opplyste at de ville sørge for at oppdatert informasjon om status på norsk kontinentalsokkel nå kom fram til rette vedkommende.

4. SHT rapport Turøy (Hans Herdahl).

Hans Herdahl fra SHT gjennomgikk noen hovedpunkt fra den foreløpige rapporten om ulykken som ble publisert 28.4.2017. Han informerte også generelt om videre arbeid og framdrift i undersøkelsen så langt dette var kjent og planlagt.

5. Status EC225 (Valter Kristiansen).

Valter Kristiansen Luftdyktighetsseksjonen i LT orienterte om hva LT gjør/arbeider med som myndighet når det gjelder flygeforbudet for EC225.

Det ble uttrykt at SF setter pris på LTs arbeid og faste holdning i denne saken så langt.

6. HOFO.

Orienteringen fra Direktoratsavdelingen i LT ble ikke gjennomført på grunn av sykdomsforfall. LT orienterte likevel kort om status og videre arbeid.

Det ble informert om at hovedstyret i Norges Rederiforbund i møte 19/4-17 ga sin tilslutning til prinsippene i SFs vurdering av konsekvensutredningen om HOFO utarbeidet for Samferdselsdepartementet slik det framkom i SFs brev som ble sendt 30.1.2017.

Norsk utgangspunkt er at HOFO ikke er EØS relevant og derfor ikke vil bli implementert i Norge overhode. Det skal gjennomføres forhandlinger med EU/ESA om hvordan forordningen skal behandles og endelig løsning blir ikke klar før disse er fullført. Tidsplan er ikke kjent.

Samarbeidsforum for helikoptersikkerhet på norsk kontinentalsokkel

Committee for Helicopter Safety on the Norwegian Continental Shelf

Samarbeidsforum har lagt ned en betydelig innsats i denne saken, både som forum og enkeltmedlemmer og organisasjoner for seg, og er svært tilfreds med beslutningen og at flysikkerheten på kontinentalsokkelen er blitt så høyt prioritert i beslutningsprosessen.

Samarbeidsforum ser fram til at LT utarbeider nasjonale regler for helikopteroperasjoner på kontinentalsokkelen, og ønsker å bidra med forslag til hvordan dette bør løses og hvilke krav som bør inkluderes i regelverket.

Det ble derfor opprettet en arbeidsgruppe som:

Til neste møte i Samarbeidsforum, planlagt den 14.september, utarbeide forslag til mandat og representasjon for en arbeidsgruppe under SF som skal gi LT innspill på regelverksutviklingen i etterkant av regjeringens vedtak om å si nei til felles europeiske regler for offshore helikoptertransport (ref pressemelding: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/offshore-helikopteroperasjoner-norge-sier-nei-til-felles-europeiske-regler/id2554393/>)

Medlemmer:

CHC, Arne Roland

NHF, kontaktpunkt: Tommy Olsen - bestemmelser@nhaf.no

I&E, kontaktpunkt: Henrik Solvorn Fjeldsbø - hsf@industrienergi.no

Bristow, kontaktpunkt: Jim Urianstad - jim.urianstad@bristowgroup.com

SAFE, kontaktpunkt: Roy Erling Fure - roy@safe.no

Norog, kontaktpunkt: John Arild Gundersen - john.arild.gundersen@akerbp.com

NF, kontaktpunkt: Petter Atle Walhovd - petter@walhovd.no

7. Forskning på offshore helikoptersikkerhet v/Øyvind Solberg.

Øyvind Solberg, SEROS UiS

Solberg presenterte forskning på sikkerhet for offshore helikopteroperasjoner ved Universitetet i Stavanger, Senter for risikostyring og samfunnssikkerhet (UiS, SEROS). Her ligger et senter for luftfartssikkerhet etablert i samarbeid med Solakonferansen, og det ønsker innspill til tema som trenger å belyses ytterligere og som er egnet for forskning. For eksempel er det arbeid i gang relatert til opplevd sikkerhet.

Det etableres samarbeid med andre forskningsinstitusjoner både nasjonalt og internasjonalt og det gjelder sikkerhet i luftfart generelt, men offshoreflyging spesielt.

Det ble understreket at det ikke var snakk om bidrag til finansiering, men et ønske om å etablere et samarbeid med aktørene i bransjen blant annet slik at det blir gitt tilgang til organisasjonen og eventuelt data der det er behov for det. Det ble videre vektlagt at det vil søkes å velge tema som det er behov for slik bransjen ser det.

Det ble informert om det videre arbeid og hvordan SFs medlemmer kan komme med innspill til tema. Har du ideer? Kontakt; oivind.solberg@uis.no

Presentasjonen er vedlagt referatet.

8. HSS-3b.

John Gundersen gjennomgikk de 8 høyest prioriterte anbefalingene (pluss CAP 1145 og R 066) fra studien (basert på kost/nytte) og orienterte i denne sammenhengen om hvordan Norog AF stiller seg ifht disse. Norog AF anmodet SF om at forumet kan ta på seg pådriverrollen for oppfølgingen av HSS-3b totalt sett. Dette innebærer for forumets del vurdering av anbefalingene i studien, graden av oppfølging

nødvendig for sentral part i evt. aksjon, og fortløpende føring av systematisk total-oversikt på status av de forskjellige anbefalingene.

Anbefalingene gjennomgått:

- AIS
 - o NAF støtter i utgangspunkt dette arbeidet, men teknologi tilgjengelig og kostnadsbilde er uoversiktlig. Leder NAF vil i første omgang henvende seg til helikopteroperatørene for å få oversikt over dette
- ADS-B i Barentshavet
 - o Videre utvikling og utbredelse av ADS-B til også omfatte Nordområdene sees på som en naturlig utvikling. Industrien vil ha en kontinuerlig dialog med Avinor for tilrettelegging
- More effective lessons learned
 - o SF anmodes om å vurdere og følge opp
- Bruk av penalties
 - o ConocoPhillips leder arbeidet for å etablere gode og hensiktsmessige retningslinjer for dette
- Bedre og mer effektiv trening av ingeniører og teknikere
 - o SF anmodes om å vurdere og følge opp
- Strengere krav til ledende personell hos helikopteroperatørene
 - o SF anmodes om å vurdere og følge opp
- Styrking av kompetanse og ressurser i LT
 - o SF anmodes om å vurdere og følge opp
- In-flight data
 - o Foreslått å taes inn i neste revisjon av R 066
- Sea State begrensninger
 - o Arbeidsgruppe allerede etablert hvor hele bransjen deltar
- CAT A EBS
 - o NAF vil per nå ikke aktivt følge opp nød pustesystem med trykkluft
- Merking og plassering av passasjerer
 - o Arbeidsgruppe etablert hvor bransjen deltar
- Utvikling av konsept med luft-lomme
 - o Støttes
- Formalisering av R 066
 - o SF anmodes om å vurdere og følge opp

9. Regelverk/orienteringssaker (fast agendapunkt).

Det ble informert kort om status i følgende saker:

Det er konstatert at det er behov for å finne fram til felles retningslinjer og praksis på en del områder. LT har derfor tatt initiativ til å etablere arbeidsgrupper på følgende områder:

AG Sjøgang – Arbeidsgruppen er i gang og det legges opp til å ha et forslag klart i oktober.

AG Seteplassering – Det er besluttet å opprette en arbeidsgruppe og deltakere er oppnevnt. LT planlegger å sette arbeidet i gang i løpet av høsten 2017.

AG Ytelse – Det er besluttet å opprette en arbeidsgruppe og deltakere er oppnevnt. LT planlegger å sette arbeidet i gang i løpet av høsten 2017.

FDM – Etter konsultasjon med helikopteroperatørene og CAA-UK har LT besluttet at det ikke er grunnlag for å etablere et FDM-forum nå. Dette bør revurderes når det trolig blir forskriftskrav om FDM fra juli 2018.

BSL D 5-1

Arbeidet nærmer seg omsider avslutning. Forskriften er aktualisert i og med at SPA.HOFO ikke blir gjeldende i Norge direkte.

BSL D 2-2

Det ble opplyst at det legges opp til at dette blir et samlet, nasjonalt operativt regelverk for ervervsmessige helikopteroperasjoner som ikke omfattes av EASA OPS. Trolig vil blant annet nasjonale regler som erstatter SPA.HOFO bli del av denne.

10. Nordområdene.

John Gundersen presenterte Norsk olje & gass aktivitet i Barentshavet for 2017 og 2018. Regionen antas å ha stort potensiale, men med betydelig geologisk risiko. De betydelige leteoperasjonene for 2017 og 2018 vil gi en god pekepinn på geologien i området.

Inntil industrien har kartlagt drivverdige funn så vil allerede eksisterende logistikkstruktur benyttes (helikopter og fartøy), men bransjen ser muligheter for nytenkning når strategiske langsiktige planer legges. Oljeselskapene legger opp til utstrakt samarbeid både med tanke på rig-konsortium, men også ifht logistikk generelt.

13. Eventuelt/Avslutning.

Informasjonsflyt

Norsk Olje og Gass tok opp praksis for deling av informasjon, særlig mellom LT og aktørene. Etter Turøy-ulykken endret Norog Aviation Forum en del prosesser. Blant annet ble det etablert koordineringsprinsipper som gjelder ved hendelser/ulykker for å kunne opptre samlet og koordinert.

Det ble opplyst at de opplever at britiske kolleger i enkelte tilfeller sitter på informasjon, også relatert til norske forhold, tidligere enn det Norog gjør. Det ble uttrykt ønske om å diskutere muligheten for en formalisering av forbedret/effektivisert kvalitetssikret informasjonsflyt mellom aktørene i Norge.

Industri Energi delte her oppfatningen til Norog, og har også opplevd å få informasjon om norske forhold og beslutninger fra sine samarbeidspartnere i UK før de får det fra LT.

Flere av SFs medlemmer samstemte i at den løpende informasjonsflyten fra og kommunikasjonen med LT kunne vært bedre.

Møteleder opplyste at han ville ta problemstillingen opp internt i LTs organisasjon som et første skritt for å ivareta utfordringen.

EASA RSC, SFs deltakelse

Fra NHF ble det uttrykt ønske om at SFs representant til EASA RSC orienterer forumet om sakene i RSC og at det settes av tid til dette som et fast agendapunkt.

Det var enighet om at saker til behandling i RSC som kan ha interesse for Samarbeidsforum sirkuleres bland SFs medlemmer for kommentering før møter og at RSC blir et fast orienteringspunkt på agenda der SFs representant der kan orientere om saker av interesse.

Ørnulf Lien
Referent

Til stede:

Jim Urianstad
Arne Roland
Stein Clason

Bristow
CHC
Avinor

Samarbeidsforum for helikoptersikkerhet på norsk kontinentalsokkel

Committee for Helicopter Safety on the Norwegian Continental Shelf

Petter Walhovd	Norsk Flygerforbund
Toril Torlei	SAFE
Henrik Solvorn Fjeldsbø	Industri Energi
Tommy Olsen	NHF
Øyvind Volley	Norsk Flygelederforening
John Arild Gundersen	Norsk Olje og Gass
Tore Svendsen	Norsk Olje og Gass
Øyvind Jonassen	Norges Rederiforbund
Bryn Kalberg	Ptil
Øyvind Solberg	Norsk Helikopterservice
Hans Herdahl	SHT
Valter Kristiansen	LT
Ørnulf Lien	LT

Kopi:

Luftfartsdirektøren, Samferdselsdepartementet